

Doç. Dr. Melahat DEMİRBİLEK
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü

SHB117 SOSYAL HİZMET OKUR YAZARLIĞI

SOSYAL HİZMETİN BİLGİ TEMELİ

- Sosyal hizmet farklı disiplinlerden bilgi alır, kullanır ve uygulamada kendi süreçlerinden elde ettiği bilgilerle bilginin yeniden üretilmesi ve etkili mesleki müdahaleler için kullanır (Yolcuoğlu, 2014, s.17).

- Bir mesleğin bilgi temeli, onun mesleki kapsamı ile ilgilidir. Sosyal hizmetin bilgi gövdesi kuram boyutunda, uygulamada, araştırmada, politikada, sosyal sorunların ortaya çıkmasında etkili olan sosyo-ekonomik ve siyasal koşullardaki değişikliklere bağlı olarak gelişmektedir (Thomson, 2005; akt. Duyan, 2012:33).

- Sosyal hizmet uzmanları neleri bilmek durumundadır? Bu sorunun yanıtını vermek oldukça güçtür. Bunun için bilgi temelini alt parçacıklara bölmek yararlıdır. Bu parçalara ayırma işlemi, bilgi alanlarını kesin sınırlarla parçalara ayırmak amacıyla değil, anlamaya ve öğrenmeye yardımcı olmak ve kolaylaştırmak için yapılır (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:34).

- Sosyal hizmet bilgisinin üç yönü bulunmaktadır. Bunlar (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:34);
 - 1) Kuramsal bilgi (kuram),
 - 2) Olgulara dayalı bilgi (araştırmalar dahil),
 - 3) Uygulamaya dayalı kişisel bilgi.

- *Bilgi*, doğru olarak kabul edilen gerçeklikle (kanıta dayalı ve kesin olarak algılanan) ilgili olan veya onaylanabilir ve yüksek bir gerçeklik olasılığı olduğuna karar verilen bilişsel içerik (görüş ve inançlar) olarak tanımlanabilir (Johnson, 1998; akt. Duyan, 2012:34).

- *Kuram*, birşeyi açıklamak amacıyla olan bir önerme veya düşünceler sistemi olarak tanımlanabilir. Olanı ve olanın nedenini açıklama arzusu (kuram) ve olanın nedenini anlama arzusu (bilgi) arasında açık bir ilişki bulunmaktadır.

- *Sosyal hizmette ise*” hem uygulama bilgisini hem de kuramsal bilgiyi” bütünleştirmeye gereksinim duyulmaktadır (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:35).

- Bilgi insanların içinde buldukları durumu anlama ve belli durumlarda işe yarayabilecek en iyi beceriyi fark etme ile ilgilidir. SHU'ları sorunları çözebilmek için kapsamı geniş bilgiye gereksinim duyarlar (Kirst- Ashman ve Hull, 1999; akt Duyan, 2012:35).

- Bilimsel bilginin soyut (zaman ve uzaydan bağımsız), öznel (apaçık) ve görgül (ampirik) olması gereklidir (Johnson, 1998; akt. Duyan, 2012:36).

Kuramsal Bilgi

- Kuramsal bilgi birbiriyle örtüşen üç alan olarak sınıflandırılabilir. Bunlar; (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:40)
 - 1) İnsanları, durumları ve olaylara ilişkin anlayışımızı açıklayan kuramlar,
 - 2) Sosyal hizmetin rolü, görevi ve amacını açıklayan kuramlar,
 - 3) Uygulamayla doğrudan ilişkisi olan kuramlar, uygulama yaklaşımları ve bakış açıları.

- Sosyal hizmetin bilgisi başta psikoloji ve sosyoloji olmak üzere büyük ölçüde sosyal bilimlerden alınmıştır. Sosyal hizmet bilgisine antropoloji, siyaset bilimi, ekonomi ve tarihle birlikte biyoloji ve fizyoloji gibi doğa bilimlerinin de katkısı olmuştur (Johnson, 1998; akt. Duyan, 2012;40).

Olgusal Bilgi

- Kuramsal bilgi gibi olgusal bilgi de geniş bir alanı kapsamaktadır ve sosyal hizmet için geçerli olanı belirlemek kolay değildir. Güncel bilgi ve araştırmanın önemli olduğu beş anahtar alan vardır. Bunlar (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:43):

- 1) Hukuk/mevzuat,
- 2) Sosyal politika,
- 3) Kurum politikası,
- 4) İşlemler, sistemler, belirli insan grupları ile ilgili bilgi,
- 5) Belirli bireysel ve toplumsal sorunlar.

Uygulamaya Dayalı Kişisel Bilgi

- Bu bölüm bilginin uygulamaya nasıl aktarılacağı ile ilgilidir. Uygulama bilgisinin ayrılmaz parçası kişisel bilgidir. Kişisel bilgi uygulayıcıların edindiği yaşam deneyimleri ile müracaatçıların edindiği kişisel bilgiyi kapsamaktadır. Bu bilgi aynı zamanda kuramsal, olgusal ve uygulamaya dayalı kişisel bilgidir. Uygulama bilgisi kuramsal ve olgusal bilginin etkili kullanılmasına ilişkin bilgi sağlamak için kullanılabilir. (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:43-44).

- SHU'ları müracaatçıların yaşamlarından ve paylaşılan deneyimlerinden bilgi edinmeye ve bunları değerlendirmeye açık olmalıdır (Trevithick, 2008; akt. Duyan, 2012:44-45).

KAYNAKLAR

- Duyan, Veli (2012) Sosyal Hizmet: Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları. NO:20, Ankara.